VNEUS Lindgren Jussi(VNK)

07.12.2020
JULKINEN

Viite

Asia
Eurohuippukokous 11.12.2020

.

Laajennettu euroryhmä sai joulukuussa 2019 eurohuippukokoukselta uusinnetun toimeksiannon jatkaa työtä talous- ja rahaliiton (EMU) syventämiseksi. Koronapandemia on osin hidastanut tätä talous- ja rahaliiton syventämistä koskevaa jatkotyötä ja sitä koskevaa toimeenpanoa. Eurooppa-neuvostossa saavutettu sopu elpymisvälineestä johti euroalueen talousarviovälinettä koskevan työn loppumiseen. Eurohuippukokous saa nyt raportoinnin euroryhmän puheenjohtajalta vuoden aikana tehdystä työstä.

Eurohuippukokouksen on määrä vahvistaa laajennetussa euroryhmässä saavutettu sopu Euroopan vakausmekanismin uudistamisesta ja yhteisen kriisinratkaisurahaston pysyvän varautumisjärjestelyn aikaistamisesta, sekä vakausmaksujen siirrosta tehdyn sopimuksen muuttamisesta. Eurohuippukokouksen on lisäksi määrä linjata mahdollisista jatkotoimenpiteistä pankkiunionin ja pääomamarkkinaunionin syventämisen osalta.

Suomi osallistuu aktiivisesti ja suhtautuu avoimesti EMU:n kehittämiseen korostaen, että kullakin jäsenmaalla on ensisijainen vastuu omasta taloudestaan. Suomi tavoittelee sijoittajavastuuseen perustuvan pankkiunionin loppuunsaattamista. Suomi tukee laajennetussa euroryhmässä saavutettua sopua koskien Euroopan vakausmekanismin vahventamista ja yhteisen kriisinratkaisurahaston pysyvää varautumisjärjestelyn aikaistamista.

Suomi korostaa, että pääomamarkkinaunionin päätavoitteena tulee olla tehokkaan ja likvidin rahoitusmarkkinan varmistaminen, jossa markkinariskit on oikein hinnoiteltu ja sijoittajan vastuu osaltaan toteutuu.

Pankkiunionin syventäminen

Euroryhmä saavutti 30.11.2020 laajennetussa kokoonpanossa sovun Euroopan vakausmekanismin (EVM) uudistamisesta ja yhteisen kriisinratkaisurahaston pysyvän varautumisjärjestelyn aikaistamisesta sekä vakausmaksujen siirrosta tehdyn sopimuksen muuttamisesta.

Euroryhmän yhteyteen perustettu korkean tason työryhmä on keskustellut vuodesta 2019 alkaen pankkiunionin syventämisestä. Eurohuippukokous antoi joulukuussa 2019 euroryhmälle laajennetussa kokoonpanossa uusinnetun toimeksiannon jatkaa työtä pankkiunionin vahvistamiseksi ja syventämiseksi kaikkien osa-alueiden osalta. Korkean tason työryhmässä on keskusteltu mm. yhteisestä talletussuojajärjestelmästä (EDIS), pankkien kriisinratkaisujärjestelmän uudistamisesta sekä maiden yli tapahtuvasta rahoitusjärjestelmän integraatiosta.

Keskustelussa on korostunut pankkien kriisinratkaisujärjestelmän oikea soveltaminen ja siihen liittyvän lainsäädännön kehittäminen. Kynnys vaikeuksiin ajautuneiden pankkien kriisihallintoon

asettamiseen finanssikriisin jälkeen sovittua kriisinratkaisulainsäädäntöä soveltaen on osoittautunut korkeaksi ja ongelmapankkeja on tuettu eri tavoin julkisella pankkituella. Komissio on pitänyt voimassa poikkeusaikojen valtiontukisäännöt, mikä on keskeinen pankkien kriisinratkaisutapaan vaikuttava kokonaisuus. Nykytilaa on pidetty laajasti epätoivottavana, mutta jäsenvaltioiden näkemykset ratkaisuvaihtoehdoista jakautuvat. Esille on noussut aloitteita pienille ja keskisuurille pankeille luotavasta erillisestä kriisinhallintajärjestelmästä, joka perustuisi niiden alasajoon maksukyvyttömyysmenettelyssä ja liiketoiminnan siirtoon muille pankeille talletussuojarahaston varojen tukemana. Komissio on ilmoittanut käynnistävänsä pankkien kriisinratkaisua koskevan lainsäädäntökehyksen uudelleentarkastelun tarkoituksenaan antaa tätä koskeva lainsäädäntöehdotus vuoden 2021 viimeisellä vuosineljänneksellä.

Valtiolainojen vakavaraisuuskohtelua koskevan sääntelyn kehittäminen esimerkiksi riskipainoin tai keskittymärajoituksin on olennainen elementti talous- ja rahaliiton toiminnan parantamisessa. Ylivelkaantuneiden jäsenmaiden julkista velkaa on ollut käytännössä hankalaa uudelleen järjestellä, koska jäsenmaiden pankit ovat olleet tyypillisesti rahoittamassa kotivaltiotaan merkittävissä määrin, mikä on luonut osaltaan pankkien ja valtioiden välisen ei-toivotun kohtalonyhteyden. Osa jäsenmaista on halunnut kytkeä tähän keskusteluun myös kysymyksen nk. ’turvallisista’ rahoitusvälineistä, joiden yksi ilmentymä voisi olla jonkinlainen eurooppalainen joukkovelkakirja. Eurooppa-neuvosto pääsi sopuun heinäkuussa elpymisvälineen perustamisesta, jonka myötä EU tulee laskemaan lähivuosina liikkeelle yli 800 miljardin euron arvosta joukkovelkakirjoja.

Yhteinen talletussuojajärjestelmä ja mahdolliset lainsäädäntöaloitteet koskien talletussuojaa ja pankkien kriisinratkaisua vaikuttavat toisiinsa merkittävällä tavalla. Pankkiunionin lopullisen toimintamallin periaatteet eivät ole vielä sovitut poliittisesti. Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan lausuntoluonnoksen mukaan laajennetun euroryhmän onkin määrä laatia vaiheittaiseen etenemiseen ja aikatauluun perustuva työsuunnitelma kaikista pankkiunionin syventämisen osa-alueista. Eurohuippukokous tarkastelee työn edistymistä kesäkuussa 2021.

Keskustelut pankkiunionin syventämisestä jatkuvat koronapandemian myötä entisestään vaikeutuneessa toimintaympäristössä. Euroopassa pankkisektorin taloudellinen asema oli jo kohentunut takavuosista, mutta esimerkiksi järjestämättömien lainojen määrä vaihtelee edelleen hyvin paljon jäsenmaittain tarkasteltuna, ollen joissakin maissa jopa noin 40 prosenttia lainakannasta. Koronakriisi on heikentänyt pankkijärjestelmän varojen laatua ja järjestämättömien lainojen määrä on kasvussa. Ratkaistavaksi tuleekin kysymyksiä liittyen etenkin järjestämättömien lainakantojen riittäviin alaskirjauksiin, huonojen tase-erien myyntiin ja pankkien riittävän vakavaraisuuden sekä kriisinratkaistavuuden varmistamiseen.

Pääomamarkkinaunionin syventäminen

Komissio julkaisi syyskuussa 2020 uuden toimintasuunnitelman EU:n pääomamarkkinaunionin toteuttamiseksi. Toimintasuunnitelmalla pyritään saattamaan päätökseen komission jo vuonna 2015 julkaiseman ensimmäisen pääomamarkkinaunionia koskevan tiedonannon tavoite aidosta yhtenäismarkkinasta. EU:n neuvosto hyväksyi neuvoston päätelmät toimintasuunnitelmasta joulukuun alussa, joissa annetaan tuki komission toimintasuunnitelmalle yleisellä tasolla, painottaen eri toimenpiteiden aikataulullisia prioriteetteja.

Komission uusi toimintasuunnitelma pohjautuu komission marraskuussa 2019 asettaman korkean tason työryhmän raporttiin, jonka työryhmä julkaisi kesäkuussa 2020. Raporttiin sisältyi 17 suositusta, joista komissio konsultoi laajasti jäsenmaiden ja markkinoilla toimivien osapuolten näkemyksiä. Raportin ja konsultaation kommenttien perusteella komissio on antanut nyt uuden 16 kohdan toimintasuunnitelman. Ehdotukset kohdistuvat yritysten rahoituksen saatavuuden helpottamiseen, sijoittajan asemaan ja aidon yhtenäisen rahoitusmarkkinan muodostamiseen.

LIITTEET

Asiasanat	EMU:n kehittäminen, EU:n tulevaisuus, Pankkiunioni, pääomamarkkinaunioni
Hoitaa	**VM, VNK**
Tiedoksi	ALR, EUE, LVM, MMM, OKM, OM, PLM, RVV, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VTV, YM